

EXPOSICIÓ: L'HEMEROTECA DE L'ARXIU

BON SENY (1919-1921)

Publicació periòdica escrita en català que pren el relleu de *L'Àpat* i que va ser promoguda per Manuel Raventós i Domenèch, polític i empresari vitivinícola de Can Codorniu, i pel seu germà Jaume. El primer número va sortir dia 12 de gener de 1919. La publicació recollia articles que exposaven problemàtiques del món agrícola, moral, polític, social o religiós des de la perspectiva de la burgesia agrícola catalanista.

EL CEP (1980-1984)

Revista escrita en català amb periodicitat bimensual editada per «Publicacions Penedesenques», dirigida per Lluís Busquets i Grabulosa. El primer número va veure la llum l'any 1980, després de la Dictadura del General Franco, i mostrava un caràcter progressista plural i comarcal, divulgant idees i opinions del poble. Es va distribuir per poblacions com Sant Pere de Riudebitlles, Sant Llorenç d'Hortons, Torrelavit, Gelida i Sant Sadurní, on va tenir equips de redacció i col·laboradors.

EL DEFENSOR (1887-1888)

Va ser la primera publicació periòdica local que es va editar a Sant Sadurní d'Anoia. El primer número va sortir dia 1 de maig de 1887. Era de periodicitat quinzenal, estava escrit en castellà, i la dirigia Buenaventura Mª Plaja. Es centrava essencialment en la divulgació cultural i informativa, i es distribuïa als municipis de Sant Pere de Riudebitlles, Torrelavit i Sant Sadurní d'Anoia.

EL NOYA (1921)

El Noya havia estat publicat en una primera etapa a principis de la dècada dels vint. El primer número va sortir dia 5 de maig de 1921. Esdevenia exponent dels sentiments dels sectors catalanistes conservadors. Contemplava qüestions d'interès local relacionades amb la vida quotidiana. Va ser clausurat a finals de 1923, després d'haver-se'n editat seixanta números, quan es proclamà la dictadura del general Primo de Rivera.

En una altra etapa, *El Noya* es va publicar poc més d'un any abans de l'adveniment de la República. Dia 22 de març de 1930 va sortir el primer número, i era sinònim de portaveu del Bloc Catalanista Republicà que representava corrents d'opinió i interessos dels sectors lliberals i democràtics del poble. Escrita en català, donava continuïtat a una tasca iniciada per persones que ja s'havien aplegat a partir de 1925 sota la publicació *Lavernó* mantenint la seva línia en molts aspectes i l'essència del pensament catalanista.

ESQUEIXOS (1979-1982)

Butlletí de periodicitat desigual editat per l'Associació de veïns «Amics del Poble» i dirigit per Pere Planes, on es reflectien les inquietuds, activitats i criteris de l'Associació, i d'aquelles persones que manifestaren lliurement la seva opinió.

D'OCA A OCA (1977-1979)

Revista juvenil independent de periodicitat mensual sorgida com a òrgan d'expressió de la Coordinadora de Joves. Era dirigida per Josep Forn i Varias, i s'edità en català i en castellà. Va ser la primera i única experiència juvenil en el camp de la premsa escrita local.

JOVENTUT CRISTIANA (1925-1979)

El primer número del Butlletí de l'Escolania Parroquial, fundat per Mn. Salvans, va veure la llum el mes de setembre de 1925. Durant una primera etapa que va durar fins a la Guerra Civil (1936), la revista estava escrita en català i contenia notícies d'interès local i articles de moral cristiana, molts d'ells redactats per col·laboradors.

Quatre anys després d'haver-se acabat la Guerra Civil es va tornar a editar. En aquesta segona etapa (1943-1964), la publicació s'edità mensualment i es redactà en castellà, atesa la situació política que prohibia la llengua catalana, fins als anys seixanta, quan es va escriure en català i castellà.

La tercera època de «Joventut Cristiana» (1968-1979), va coincidir amb els darrers anys de la Dictadura del General Franco i el període de transició democràtica. Tenia una periodicitat mensual i es redactà en català sota la direcció de Mn Josep Mª Aragonès. La publicació contribuï al fet que la llengua catalana estigués present al poble tots aquells anys, també va ser testimoni de les inquietuds de caire religiós, cultural, social i polític de l'època.

*[Joventut Cristiana 1925/1979 consultable a XAC Premsa.](#)

L'ÀPAT (1904-1918)

Publicació de periodicitat setmanal editada pels germans Manuel i Jaume Raventós de Can Codorniu, que va substituir la publicació de «L'Avernó». El primer número va sortir dia 3 de gener de 1904, estava escrit en llengua catalana i pretenia difondre el catalanisme polític de la Lliga Regionalista. Contenia articles diversos de temàtica agrícola i un noticiari local. L'any 1919 li van canviar el nom pel de «Bonseny», i es publicà fins a l'any 1921.

*[L'Àpat 1907-1916 consultable a XAC Premsa.](#)

L'AVENÇ AGRÍCOLA (1919)

Revista de caràcter tècnic de periodicitat mensual dirigida per Mn. Josep Maria Rovira. El primer número va sortir dia 15 de març de 1919. Es tracta d'una publicació relacionada amb el món de l'agricultura i la vitivinicultura on es tractava la situació i problemes dels pagesos, que va significar un suport molt important per a ells.

L'AVERNÓ (1ª època 1902) - LAVERNÓ (2ª època 1925)

Publicació que va sorgir l'any 1902 i que es declarava obertament vinculada a la doctrina nacionalista en la línia de la Unió Catalanista creada deu anys abans a Manresa, i que es presentava com a portaveu del Centre Català a la Vila; entitat que aplegava a unes persones que pertanyien a la burgesia agrícola sadurninenca, algunes de les quals estaven afiliades a la Lliga Regionalista.

L'Avernó estava escrit en llengua catalana, i aplegava les corporacions i associacions catalanistes per a treballar, dins el marc legal, per la propaganda de les idees regionalistes i per la realització del programa del catalanisme.

La segona època de la revista correspon a l'any 1925. El primer número va veure la llum el dia 6 de setembre, i va ser la primera publicació local que sota el règim de silenci imposat pel dictador, testimonià la resistència d'un sector concret de la Vila enfront de l'acció del règim del general Primo de Rivera. Alguns dels seus redactors van col·laborar després a la segona època de *El Noya*. en els anys de la Segona República.

*[Lavernó 1925-1927 consultable a XAC Premsa](#).

LA COMARCA DEL NOYA (1888-1895)

Publicació quinzenal dedicada exclusivament a la defensa dels interessos generals de la vila i la seva comarca, que va ser fundada i dirigida pel metge local Antoni Escayola Font (1844-1903), que va ser president del Centre Català de la Vila, del Círculo del Noya, i president de La Elèctrica del Noya.

El primer número de la publicació va sortir dia 18 de març de 1888. La revista sorgí com a reacció per la indiferència i despreocupació política de *El Defensor*. Com a promotors i col·laboradors s'agruparen personalitats com: Marc Mir i Capella, Pere Rovira i Cañameras, Manuel Raventós i Domenech, Rafel Mir Deàs, Modest Casanovas i Romeu, Josep Paraderas i Tapiolas, Josep Fullarachs i Calverons i Jaume Marsal i Escayola.

*[La Comarca del Noya 1888-1895 consultable a XAC Premsa](#).

LA LLUMANERA (1888)

Publicació quinzenal de caràcter independent, dirigida per Cels Mir i Deàs, que va prendre el relleu de la publicació *El Defensor* i que es centrà en la defensa dels interessos morals i materials de la comarca. Contenia notícies d'interès local i comarcal i d'altres relacionades amb el món del vi i la vinya. El primer número va sortir dia 10 de maig de 1888. Va ser la primera publicació d'oposició editada a Sant Sadurní, enfrontada als homes de *La Comarca del Noya* acusant-els falsos defensors dels interessos del poble.

La Llumanera va durar poc temps, encara que va deixar testimoni d'uns promotors i redactors disposats a denunciar els abusos dels poderosos, i el testimoni dels sadurninencs demòcrates i catalanistes del darrer decenni del segle XX, decidits a lluitar al costat del poble.

*[La Llumanera 1888/1923 consultable a Xac Premsa.](#)

LA RIUADA (1910)

Publicació mensual de contingut catalanista promoguda per Joan Casanovas i Maristany, Jaume P. Robert i Narcís Viader. Aparegué al període electoral de la primavera de 1910, quan fou elegit diputat del Penedès Josep Zulueta. *La Riuada* es va fer ressò del consell de guerra que va tenir lloc a Vilafranca als sadurninencs acusats d'actuar contra forces de l'exèrcit i a l'estació de tren de Sant Sadurní, durant els fets de la Setmana Tràgica, i es va identificar políticament amb la candidatura d'en Zulueta.

LA RONDALLA (1922)

Primer i únic setmanari infantil plantejat amb l'objectiu de divulgar la llengua, costums i valors tradicionals catalans, que va ser dirigida per J. Torelló i Ferrando. El primer número va sortir el mes de març de l'any 1922. La publicació va suposar una iniciativa, ja que interessà els infants i jovent, convocant premis i concursos literaris. Es va deixar d'editar molt aviat.

LLUITEM (1931)

El primer número, editat pel Centre d'Esquerra Republicana, va sortir al carrer el dia 16 d'agost de l'any 1931, quatre mesos després de la proclamació de la República, com a portaveu del Centre d'Esquerra Republicana.

La publicació sortia amb la pretensió de tenir una periodicitat quinzenal, però va viure lapses de temps. Redactada per militants afins al grup municipal d'Esquerra Republicana que governà els anys trenta a la vila, sorgí en oposició als sectors locals i ideologia que donava suport a *El Noya*, de caràcter conservador.

Lluitem va passar dificultats econòmiques des del primer moment donat el caire esquerrà, cap empresa important anunciava en les seves pàgines, i els sectors conservadors feren mans i mànigues per fer fracassar l'intent. Tot això va causar la seva ràpida desaparició.

TOT SANT SADURNÍ (1979)

Butlletí d'informació municipal que va ser de periodicitat bimestral i trimestral, editat pel primer ajuntament democràtic d'ençà de la Guerra Civil (1936-1939), que informava de tot allò que es relacionava amb l'activitat de l'Ajuntament, sense defensar les posicions o criteris dels partits polítics representats al Consistori. Va evolucionar progressivament, des d'un estricte bilingüisme, cap al predomini de la llengua catalana.

BIBLIOGRAFIA

AA.VV: *L'Abans. Sant Sadurní d'Anoia. Recull gràfic 1861-1975*. Centre d'Estudis Sadurninencs. Ed. Efadós, 2013.

QUEROL I ROVIRA, Carles: «Història de la premsa local (1887-1975)», dins *Joventut Cristiana* Núm. 404. Setembre, 1975. (Pàg. 173-179).

QUEROL I ROVIRA, Carles: *Un segle de premsa a Sant Sadurní d'Anoia 1887-1987*. Ed. Conselleria d'Ensenyament i Cultura de l'Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia. Sant Sadurní d'Anoia, 1887.

RECASENS I BEL, Jaume: *Somnis de paper. Premsa i periodisme al Penedès Republicà*. Ed. Cossetània Edicions, 2011.

RECASENS I BEL, Jaume: «Tres dels quatre periòdics locals i les tres maneres distintes d'anomenar la capital del vaca en plena Segona República», dins *Gàrgola*, núm. 29 p.14 i 15. Sant Sadurní d'Anoia. Centre d'Estudis Sadurninencs, 2008.